

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-431

16.5.2024

Fremtind Forsikring AS

Bygning - innbo (kombinert)

Sammenrast låve – snøtyngde / svak konstruksjon/vedlikehold/vind?

En låve på den forsikrede eiendommen falt sammen, og sikrede meldte krav om erstatning til foretaket. Sikrede anførte at skaden skyldtes at et større område med flatehogst rett i nærheten hadde skapt en vindtunnel inn mot låven. Sikrede viste til at det var vind på stedet som ikke vistes på offentlige værobservasjoner, og at det derfor var sannsynlig at vind var årsak til at låven raste sammen. Sikrede viste i den forbindelse til to skaderapporter som konkluderte med at uvanlige vindforhold var årsak til skaden. Foretaket viste til at bygningsskaden ifølge deres sakkyndige skyldtes manglende vedlikehold, sannsynlig svak konstruksjon, og at snøtyngde var utløsende årsak, og anførte at dette ikke var en plutselig oppstått skade. Foretaket anførte i tillegg at unntak for "*materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget*" kom til anvendelse. Til støtte for sitt syn la foretaket frem en skaderapport. Sikrede anførte til dette at foretakets sakkyndige tok feil og la frem to skaderapporter som underbygde at bygningen ikke var i dårlig forfatning og at det ikke var mer snø på taket enn bygningen kunne tåle. Nemnda kom til at saken måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning for totalskade på låve etter kollaps i januar 2023.

Bygningen var på det angitte skadetidspunktet omfattet av Standard Bygningsforsikring, førsterisiko. Det hitsettes fra avtalen som gjaldt i perioden fra 25.4.22–25.4.23:

Standard Bygningsforsikring

4. Hvilke skader som erstattes

Tilfeldige og plutselige skader inntruffet i forsikringstiden som framgår under og utgifter som nevnt i punkt 3.4.

→ Utgifter til vedlikehold og/eller forbedringer erstattes ikke.

4.4 Annen skade

Dekkes

· Tilfeldige og plutselige skader.

Dekkes ikke

Unntakene og begrensningene som framgår i punktene over gjelder også her. I tillegg dekkes ikke:

Skade som skyldes:

- utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger, jordtrykk, frost eller tele.
- materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget.
- tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder.

(...)

Etter befaring den 25.1.23 utarbeidet foretakets sakkyndige N. skaderapport der skaden og årsak ble beskrevet slik:

Type skade ☒ Ytre påvirkning

(...)

SKADEÅRSAK:

Manglende vedlikehold, sannsynlig svak konstruksjon.

Utløsende årsak snøtyngde.

HENDELSESFORLØP:

Den 10.01.2023 oppdager leietaker av bolig på eiendommen at låve har rast sammen etter det er kommet snø.

SKADEÅRSAKSBESKRIVELSE:

Manglende vedlikehold, sannsynlig svak konstruksjon.

Utløsende årsak snøtyngde.

Låve er antatt fra ca 1950 opplyst av eier.

Låve er på befaringstidspunkt rast sammen sannsynligvis som følge av snøtyngde, det er ikke måkt snø på taket av låven, målt til ca 80cm snø på bakken på befaringstidspunkt.

Det er ut fra bilde av låve fra 2022 vurdert til at låve er i dårlig stand og det er ikke utført vedlikehold eller oppretting av takkonstruksjon og veggkonstruksjoner. Det fremkommer av bilde fra 2022 at yttervegger er skjeve, som følge av skjeve vegger som tydelig luter innover og sideveis, så vil belastning fra snøtyngde føre til større eksentrisk belastning enn det veggen tåler i loddretning, dette fører til kollaps av vegger. I tillegg er det sannsynligvis for svake sammenføyninger mellom taksperrer og yttervegger, som over tid med snø, vindbelastninger og elde og slitasje, fører til at sammenføyninger svekkes og vegger luter innover og sideveis

Det er ikke registrert mye vind eller nedbør i forkant av sammenrasing. Det er sannsynlig at det har vært antatt ca 800 -1000mm med snø på skadetidspunkt.

Fjøsdel oppsatt i laft er ikke rast sammen , denne del er oppført i en annen konstruksjon og er ikke sammenhengende med bindingsverk,

Bærekonstruksjon er svekket over tid som følge av manglende vedlikehold.

Det er ikke mulig for tilkomst i låve på befaringstidspunkter den 25.01.23 og 24.02.23, det er derfor ikke mulig å befare innbo og konstruksjoner.

I dagene før skaden inntraff var det kaldt og snøvær, på skadetidspunkt var det registrert mildvær og tyngde på snø på tak øker.

Ifølge Senorge.no er det ifølge snøkart ca 60 cm med snø på skadestedet.

Ifølge senorge.no har snølast økt fra 62,4 kg/m² den 03.01.23 til 115,3kg/m² på skadetidspunkt.

Opplyst til meg på befaringstidspunkt.

Ikke måkt snø på låvetak.

(...)

Skadeomfang

SKADEÅRSAK:

Manglende vedlikehold, sannsynlig svak konstruksjon. Utløsende årsak snøtyngde.

FØLGESKADE:

Sammenrast låve, totalskadet.

Foretaket avslo kravet den 27.4.23 og begrunnet avslaget med at skaden skyldtes svak konstruksjon og manglende vedlikehold samt snøtyngde, og viste til vilkårets krav om at skaden må oppstå plutselig. Foretaket gjorde i tillegg gjeldende unntaket for skade som skyldes materialfeil, svak eller feil konstruksjon, uriktig montering eller spenninger i bygget.

Etter befaring i juli 2023 utarbeidet sakkyndig H. skaderapport der årsak til skaden ble beskrevet slik:

Jeg har vært på befaring på ... , der Jeg har sett på skadene som er påført deres driftsbygning.

Jeg var sist på befaring på dette bygget høsten 2017, da deres plan om ombygging av driftsbygningen til delvis beboelig arealet og garasje. M

Da jeg var å så på bygget i 2017, fremstod driftsbygningen som værslitt, men tett, tørt og luftig.

Det var ikke noe råde eller svakheter i etasje skille, hanebjelke eller taksperrer. Etter befaringen i dag 16. juni 2023, er det godt syndelig at bygget ikke var dårlig i sammenføyningene. Som blant annet synlige galvaniserte spiker i godt treverk.

Fundamenteringen på baksiden av bygget (den siden som bygget falt mot) står på betongplate og steinmur her var det antydninger til råde, men ikke at det utgjorde noen utfordringer; bygningsmessig eller at det var svikt i stenderne.

Fundamenteringen på forsiden av bygget var litt dårlig, her var det en stender som var skadet men ikke så dårlig at det utgjorde noen utfordringer bygningsmessig. Byggets fallretning tilsier at dette ikke har noe med kollapsen av bygget å gjøre.

Kledning på en av veggene var noe dårlig, men alt av reisverk under var godt.

Det var noen rusten spiker på den vegg, men ingen var knekt eller rustet av, noe som tilsier at det var veldig godt hold i disse sammenrøringene.

Undertaket som er av treflis, viser også at bygget hadde vært tørt. (bilde nr.5.)

Tømmerkassen er den delen av bygget som det er mest råde på(utvendig) Den delen av driftsbygningen står fortsatt etter skaden 10/ 1-2023. (bilde nr. 4)

(Bilde nr. 6) viser tømmerkassen innvendig. Jeg ser vi at den er tør og stabil, tross at resten av bygget har kollapse.

(...)

Konklusjon fra T 25/1-23 kan ikke være godt nok gjennomført.

Min konklusjon er at driftsbygningen var i slik stand at snøtyngden ikke kan være årsaken til kollapsen.

Når vi tar for oss flyfoto fra nr.l. 2016 og bilde nr. 3. fra vinteren 2018 er det tett skog rundt eiendommen. Flyfoto nr. 2. fra 2022, ser vi at skogen rundt gården er kraftig redusert, på grunn av flatehogst, noe som gjør at området er mere utsatt for vind. i

Gården er nå blitt liggende i en vind-korridor, noe som gjør at bygningen blir mere utsatt for vind og spesielt vindkast.

Bilder fra skaderapporten tatt av takstmannen den 25.01.23, viser en snø dybde på 85 cm. Et annet bilde i fra samme rapport og samme dato viser ca 35-40 cm snø på den gamle tømmerkasse, og den snøen er kommet mellom skadedato 10.01.23 og rapport dato 25.01.23.

Det vil si at på skadedagen kunne det være maks 45-50 cm snødybde på taket av driftsbygningen. Taket på driftsbygningen var ca 31,8 grader, og bygget var reaktivt høyt så' vinden ville ha fjernet det meste av snøen. Den snøtyngden på 115,3 kg/m2 som er beregnet i skaderapporten er feilberegnet, den reelle snøtyngden er nok nærmere 50 kg/m2.

Jeg var også på deres eiendom senest høsten 2021 angående en jobb. Jeg oppbevarte da materialer og utstyr i driftsbygningen. Jeg kunne ikke da observere noen skader eller forandringer bygningsmessig eller noe som kunne være årsake for at driftsbygningen skulle kollapse.

(...)

Konklusjon av skade på driftsbygning (...)

Bygget ble utsatt for et kraftig vindkast skapt av forandringer i terrenget rundt gården, (se bilder 1,2 og 3)

Sikrede kontaktet Finansklagenemnda den 23.10.23, og fremla rapport fra sakkyndig I. som var på skadestedet i juni 2018 og 2019 for en generell vedlikeholdsvurdering:

Det var da ingen forhold som kunne tilsi at låven skulle falle ned.

(...)

Det var på skadetidspunktet i 2023 registrert en snødybde på 55,1 cm, og gjennom de siste 10 årene før dette, var det kun i 2017 hvor snødybden var lavere (2017 - 47,9 cm).

Det har ellers i de siste 10 årene vært registrert høyere snødybder en ved skadetidspunktet, og i 4 av årene med snødybder på over 100 cm, og det var spesielt mye snø i 2018.

I en bygning oppført i ca. 1950, kan en gå ut fra at kritisk snølast for lette takkonstruksjoner er 150 kg/ m² (dvs. cirka 50 cm tørr snø eller 40 cm våt snø).

Kritisk snølast er den snølast som taket tåler pr. m² uten at sikkerheten mot brudd resikredeseres.

På skadetidspunktet 10/1-2023 er det registrert snølast 115,3 kg/ m² (snødybde 49,3 cm),

og den 8/1 -2023 snølast 112,5 kg/ m² (snødybde 55,1 cm), (dvs under kritisk snølast for taket).

Snø varierer i vekt. Tørr snø er lettere enn våt snø, gammel snø er tyngre enn nysnø, Snølasten på skadetidspunktet er betydelig mindre en den forventede kritisk snølasten på 150 kg/ m² Før denne snølasten nås, bør taket måkes.

Høyeste snølast for en del av årene før skadetidspunktet er betydelig høyere og på det høyeste 357,5 kg/m²

Vinteren 2018 var det veldig mye snø (120,6 cm på det meste og snølast 357,5 kg/ m²

Det ble i 2018 registrert snødybder på oppunder - og over 100 cm, i perioden fra månedskiftet januar/ februar til ca. midten av april med snødybde på over 1 meter i en periode på ca. 3,5 måneder, og generelt med høye snølast.

I juni 2018 var det ingen forhold som kunne tilsi at låven skulle falle ned.

Vinteren 2019 hadde mindre snø, men mer snø, enn ved skadetidspunktet i 2023, og det var ingen forhold som skulle tilsi at låven skulle falle ned i 2019.

Det er derfor videre sett på hva slags endringer som er foretatt i nærområdet.

Endringer i nærområdet de siste årene før skadetidspunktet i 2023 med etablering av ett stort åpent hogstområde har medført endringer i vindbelastningen mot eiendommen/låven, og som tidligere ikke har vært der.

Låven har stått der fra ca. 1950 - ca. 73 år for skadetidspunktet, og eneste endring er ett større hogstfelt som medfører mer og endret vindbelastning.

Endringen av vindbelastningen har medført mye mer vind fra vestlig retning mot aktuelt område/bygg.

Det er også en høydeforskjell mellom arealet låven står på og terrenget nedenfor i vestlig retning. Det dreiers seg om rundt 20 meter høydeforskjell. En har også "H." på baksiden av eiendommen.

Skader avhenger selvsagt også av bygningenes geometri og styrke, men uvanlig vind gjør vanligvis mer skade hvis den forekommer i områder der det vanligvis har vært mindre vindbelastning.

Låven har ikke sammenbrudd på midten av taket, men en fallretning fra vest mot øst. Fallretningen på låven, der låven har falt "sidelengs" og sannsynlig vindretning fra vest, tilsier også at årsaken er vind.

Det er derfor skjønnsmessig vurdert at endringene i nærområdet etter 2019, har medført endringer i vind/vindhastigheter mot berørt sted, og at dette er årsaken til at låven har blåst ned.

Sikrede krever erstatning for totalskade på låve og anfører at skaden skyldes at et større område med flatehogst rett i nærheten har skapt en vindtunnel inn mot den nå sammenraste låven.

Sikrede anfører videre at foretakets konklusjon om at skaden skyldes snøtyngde, manglende tilsyn og dårlig vedlikehold er feil. Til støtte for denne vurderingen tilbyr sikrede som bevis rapporter fra sakkyndige I. og H.

Sikrede viser videre til at de som har vært på eiendommen før bygningen raste sammen, ikke har bemerket eller registrert avvik som skulle tilsi at bygningen skulle kollapse. Videre viser sikrede til at familiemedlemmer etter avtale har hatt tilsyn med eiendommen.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skadene ikke har oppstått plutselig slik villkårene forutsetter, jf. villkårenes pkt. 4. Foretaket anfører i tillegg at unntak for "*materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget*" kommer til anvendelse. Til støtte for vurderingen tilbyr foretaket som bevis rapport fra sakkyndig N.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skaden på låven.

Nemnda mener denne saken reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvorefter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop.32 L (2015–2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

Sikredes forsikring har unntak for "[u]gifter til vedlikehold og/eller forbedringer (...)" samt "skade som skyldes; - materialfeil, svak eller feil konstruksjon eller uriktig montering eller spenninger i bygget," og "- tingenes egne mangler, feil, svakheter eller mekanisk svikt også dersom dette skyldes slitasje, bruk eller alder".

Det er fremlagt motstridende rapporter om skadeårsak og skadeutvikling.

Ifølge foretakets sakkyndig N. er årsakene til skaden manglende vedlikehold, svak konstruksjon og snøtyngde. Dette avvises av sakkyndige H. og I. som synes å være enige om at skaden skyldes vind, og begge tilbakeviser at skaden skyldes snøtyngde eller svak konstruksjon. Nemnda har ikke grunnlag for å ta stilling til hvilken rapport som er mest sannsynlig. Dette bør belyses av muntlige forklaringer fra de sakkyndige under en hovedforhandling.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Saken avvises.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).